

Moord in het lab

Moord in het lab

Bram Vandeninden

Schrijver: Bram Vandeninden

Coverontwerp: Bram Vandeninden
met behulp van Gemini

ISBN: 9789465387734

© Bram Vandeninden

Vooraf

Dit boek is een werk van fictie.

Alle personages, gebeurtenissen, instellingen en dialogen zijn verzonnen. Elke gelijkenis met bestaande personen - levend of overleden - of met bestaande organisaties, universiteiten, bedrijven of publieke figuren berust op louter toeval. Het verhaal verwijst op geen enkel moment bewust naar reële personen of actuele dossiers.

De aanleiding om dit boek te schrijven is persoonlijk. Mijn mama is overleden aan glioblastoom, een agressieve hersentumor waarvoor de prognose, ondanks decennia van onderzoek, nog steeds nauwelijks is verbeterd. Haar ziekte en overlijden maakten pijnlijk duidelijk hoe beperkt onze kennis en behandelopties voor deze aandoening vandaag nog zijn.

Tegelijk is dit boek geen autobiografie en geen verslag van haar ziekte. De personages in dit verhaal die met glioblastoom te maken krijgen, zijn volledig fictief en lijken op geen enkele manier op mijn mama. Hun ervaringen dienen uitsluitend om de ziekte realistisch en invoelbaar weer te geven binnen een fictief narratief.

Dit boek pretendeert geen medische of wetenschappelijke volledigheid. Het biedt geen verklaringen, geen

oplossingen, en geen valse hoop. Het wil enkel tonen wat glioblastoom in werkelijkheid kan betekenen: voor patiënten, voor hun naasten, en voor wie probeert te begrijpen wat vandaag nog niet te genezen valt. Al blijft het belangrijk om te benadrukken dat niet iedere glioblastoom hetzelfde is: hoewel de prognose zeer slecht en zeer kort is voor >95% van de mensen die met de diagnose te maken krijgen, kan het verloop van de ziekte zeer verschillend zijn van persoon tot persoon.

Moord in het Lab wil in de eerste plaats een spannend fictieverhaal zijn: een moordzaak met intrigers, morele dilemma's en maatschappelijke spanningen die het verhaal dragen, maar nooit bedoeld zijn als beschrijving of aanklacht van bestaande situaties en daarbij op een laagdrempelige en toegankelijke manier aandacht voor de vreselijke ziekte die glioblastoma is, vragen. Dit boek is fictie. Maar de aandacht die het vraagt voor een ziekte die te weinig vooruitgang kent, is dat niet.

Voor mama

Hoofdstuk 1: 1 maart

“In een wereld waarin lucht onzichtbaar is, zijn de lastige waarheden dat vaak ook.”

Aan de faculteit Farmaceutische Wetenschappen heerste de georganiseerde chaos die voorafging aan het jaarlijkse internationale congres. De gangen kleurden wit door de labjassen van medewerkers die posters ophangen en laatste tests uitvoeren. In de kille vergaderruimte aan het einde van de gang was de bedrijvigheid echter gereduceerd tot het monotone tikken van een middeleeuwse wandklok. Milan De Bruyne zat aan de lange tafel, zijn handen vlak op een stapel zorgvuldig geordende notities.

De deur vloog open. Professor Bernard De Koninck stapte binnen, de geur van sterke espresso en deodorant in zijn kielzog. Hij keek niet naar Milan, maar naar zijn horloge.

“Je hebt me laten wachten, Milan,” zei De Koninck terwijl hij zijn aktetas op de tafel liet vallen. “Niet de indruk die je wilt wekken in deze fase van je doctoraat. Tijd is een schaars goed, en mijn agenda is vandaag genadeloos.”

Milan hield zijn rug recht. “Ik was hier vijf minuten voor de afgesproken tijd, professor.”

De Koninck trok een stoel achteruit en keek ongeduldig. “Laat me de voortgang van die dataset-integratie zien.”

Milan schoof de farde naar hem toe. De Koninck bladerde erdoor, zijn ogen gefocust op de grafieken. Al bij de derde pagina vertraagde zijn tempo en verscheen er een diepe rimpel in zijn voorhoofd. Hij wierp de map met een doffe klap weer op tafel.

“Dit is... problematisch,” zei hij, zijn stem gevaarlijk zacht. “Je methodologie voor het koppelen van regionale apotheek data aan demografische variabelen is veel te voorzichtig.” Je verliest jezelf in nuances die de kern van het onderzoek vertroebelen. Wil je dat jouw naam onder een onbeslist rapport komt te staan?”

Milan slikte de eerste impuls om zich te verdedigen weg. “Ik begrijp dat de correlaties complex zijn, professor. Ik probeer patronen in medicatieconsumptie te analyseren als een indicator voor bredere maatschappelijke trends, niet als een directe oorzaak-gevolgtrekking. De onzekerheidsmarges zijn noodzakelijk om de integriteit van de data te waarborgen. Ik hoopte dat we konden bespreken hoe we deze variabelen juist sterker kunnen duiden.”

De Koninck slaakte een korte, scherpe lach. “Integriteit is een mooi woord voor een gebrek aan overtuigingskracht. Dit werk is op dit moment te theoretisch, bijna aarzelend. Je moet de data objectief analyseren maar tegelijkertijd harde conclusies durven trekken”

Milan staarde naar zijn gevouwen handen. De minachting in de stem van De Koninck voelde als een fysieke druk op zijn borst.

De professor zuchtte, leunde achterover en begon op zijn telefoon te typen zonder Milan nog aan te kijken. "Ik verwacht een herziening van de data-interpretatie tegen het einde van de maand. Geen excuses over 'complexiteit'. Begrepen?"

"Begrepen" antwoordde Milan stijfjes. Hij raapte zijn papieren bij elkaar, zijn vingers nog licht trillend van de adrenaline.

"Dat was alles. Ik heb een meeting met de decaan," zei De Koninck. Milan knikte kort en verliet de kamer. Pas toen de deur achter hem dicht viel, liet hij de opgebouwde spanning ontsnappen in een diepe, trage zucht. De stilte in de gang voelde plotseling zwaarder dan het rumoer van de ochtend.

In de drukke wandelgangen van de faculteit, tussen de laatste opgestelde posterborden door, botste Bernard De Koninck bijna op tegen professor Elise Meijer. Ze bleven beiden abrupt staan. De spanning tussen hen was onmiddellijk voelbaar, als een statische lading die door de gang zinderde.

"Bernard," opende Meijer. Haar stem was kalm, maar haar ogen stonden hard. "Ik hoor dat je *ZenExAero* morgen uitgebreid gaat presenteren. Interessant... en riskant."

De Koninck trok zijn jasje recht. "Elise. Goed om te zien dat je nog steeds de tijd vindt om de innovaties in ons vakgebied van een afstandje te bekijken."

"Innovatie zonder kritische evaluatie is geen vooruitgang, het is roekeloosheid," beet ze hem toe. Elise kwam een

fractie dichterbij. "Ik heb je data geanalyseerd, Bernard. Jouw modellen focussen puur op de systemische winst, maar ze negeren de prijs die het brein betaalt. *ZenExAero* neutraliseert TNF-alpha in de hersenen veel te agressief."

De Koninck wilde haar passeren, maar ze blokkeerde zijn weg.

"Dat eiwit heet niet voor niets *Tumor Necrosis Factor*," vervolgde ze, haar stem laag en dwingend. "Het is de frontlinie van ons immuunsysteem in de hersenen. Ik begrijp wat je probeert te doen: je wilt de systemische ontstekingsreacties die leiden tot astma en hartfalen stoppen. Dat is nobel. Maar door TNF-alpha in de hersenen lam te leggen, maak je de microglia in het brein blind. Je neemt de enige bescherming weg die beginnende kankercellen opspoort."

De Koninck grinnikte en schudde zijn hoofd. "We redden miljoenen mensen van een vroegtijdige dood door fijnstof, Elise. We voorkomen beroertes, longemfyseem en cardiovasculaire instorting. En jij valt over de theoretische verzwakking van de immuunbewaking in de hersenen? TNF-alpha is soms ook de brandstof voor tumoren, niet de blusser. Door het te blokkeren creëren we een veiligere omgeving. Dat is basis-immunologie uit een leerboek; klinisch gezien weegt dat risico niet op tegen de winst."

"Vertel dat maar aan de statistieken," beet ze van zich af. "Het risico op een glioblastoom stijgt met een factor vijf volgens mijn machine learning modellen omdat de bewakingsdienst van het brein op non-actief is gezet. Je

vervangt de ene doodsoorzaak door de andere, Bernard. Voor de patiënt is ZenexAero geen geneesmiddel dat beschermt tegen luchtvervuiling, het is een tikkende tijdbom. Bernard, dit gaat om potentieel duizenden levens. Je stuurt de brandweer naar huis terwijl de bewoners met lucifers spelen. Vertel dát de statistieken over tien jaar maar. We hebben meer tests nodig voordat dit op de markt gaat."

Bernard wierp een ostentatieve blik op zijn horloge en slaakte een diepe zucht. "Ik zou hier nog uren met je over kunnen filosoferen, Elise, maar ik heb een congres te leiden en jij hebt vast ook nog ergens een spreadsheet die je aandacht nodig heeft. Dus, als je me wilt excuseren..."

Hij knikte haar kort toe en liep weg zonder om te kijken. Elise bleef achter, haar blik donker en peinzend, terwijl in de verte het vrolijke geroezemoes van de congresvoorbereidingen de gang vulde.

Later die avond vloeide het bier rijkelijk in *De Zwarte Kat*. Milan Debruyne en Daan Vermeer zaten aan een wiebelig tafeltje bij het beslagen raam, ver weg van de luidruchtige groep eerstejaars bij de bar. Milan roerde met een viltje doelloos door de schuimkraag van zijn glas, terwijl Daan zijn jas over de rugleuning van zijn stoel gooide.

"Laat me raden," begon Daan, terwijl hij ging zitten. "De Koninck weer?"

Milan slaakte een zachte zucht. "Wie anders? De man heeft zijn eigen standpunt inmiddels tot een religie verheven. De feedback is er wel, maar je moet eerst door een flinke laag zelfvoldaanheid heen graven.

"Klinkt als de Bernard die we kennen," knikte Daan. "Volgens mij zou Einstein bij hem nog een onvoldoende krijgen voor zijn slordige handschrift."

Milan lachte schamper en dronk zijn halfvol glas bier ad-fundum leeg. "Het wordt spannend hoe de discussies rond zijn nieuwe geneesmiddel ZenExAero gaan evolueren. Zelfs professor Meijer probeerde hem vandaag te confronteren, maar hij veegde haar bezwaren gewoon van tafel alsof ze een eerstejaars was."

"Het congres van morgen wordt een spektakel," grijnsde Daan. Hij trok zijn rug recht en zette een geaffecteerde, zware stem op. *"Dankzij mijn ongeëvenaarde genialiteit zal de mensheid nooit meer een kuchje laten door luchtvervuiling!"*

Ze lachten allebei, maar bij Milan verdween de glimlach net zo snel als hij gekomen was. "Het is niet grappig, Daan. Als Meijer gelijk heeft, is dat spul levensgevaarlijk. Maar wie luistert er nu naar een paar doctorandi zoals wij als de grote De Koninck spreekt?"

Daan tikte met zijn glas tegen dat van Milan. Een heldere klank die even boven het geroezemoes van het café uitkwam. "Misschien moeten wij ervoor zorgen dat ze wel luisteren."